

El planeta i tu

el nord

Maria Josep Picó

edicions
bromera

Idees pràctiques
per a cuidar
el medi ambient

LA TERRA ESTÀ A LES TEUES MANS

Sabem que la Terra està malalta. I som conscients que les seues dolències no han sorgit de manera natural ni es deuen a la seua vellesa, sinó que han estat provocades per les activitats humanes. Les alertes ambientals emeses per organismes internacionals, els estudis científics i les organitzacions ecologistes ens ho recorden quasi diàriament a través de titulars cridaners als mitjans de comunicació. Sovint, la magnitud del deteriorament del nostre entorn sembla tan inexorable que ens preguntem: Què podem fer nosaltres per millorar la salut del planeta? Tenim la sensació que aquesta tasca és massa àmplia i es troba molt llunyana de les nostres possibilitats individuals. Quan, en realitat, el futur de la Terra està a les nostres mans. Encara que resulte impossible d'abastar, hi ha un munt d'accions al nostre abast per conservar el medi ambient, tant el que tenim a prop com el d'àmbit mundial.

Els experts ens parlen de la ràpida extinció d'espècies de fauna i de flora detectada les últimes dècades, dels problemes generats per la contaminació i pels residus, de les enormes deforestacions als boscos de l'Amazònia, del veloç increment del consum d'energia o de l'escalfament global i del consegüent canvi climàtic. I ens veiem molt febles per aturar aquests processos tan complexos. Però, veritablement, disposem d'una gran diversitat d'eines, i senzillíssimes, per protegir l'entorn. La qüestió bàsica és: Què estàs disposat a fer tu per participar en aquesta aventura?

Per ajudar-te a començar el viatge cap a un món més net i just, amb aquest llibre volem mostrar-te quines són les prioritats ambientals del planeta, a través d'una expedició arreu del món (capítol 2), i acostar-te a totes aquelles coses que pots fer per reduir el teu impacte sobre l'entorn (capítol 3). Alhora, et convidem que incites la teua família i els teus amics a canviar els hàbits contaminants per uns altres de més saludables per a tots. També t'obrim una finestra a Internet, amb diversos webs on podràs explorar tu mateix les prioritats ambientals de la Terra i del teu territori més pròxim. A més a més, has de saber que no es tracta d'un camí

difícil, que va en contra del progrés o que està ple de sacrificis. Ben al contrari, la descoberta del teu entorn i les maneres de cuidar-lo poden ser apassionants. Tampoc no es tracta d'una cursa contrarellotge on competeixes sol, ni molt menys. És un passeig de llarga durada que has de compartir amb la teua gent per tal d'afrontar el repte amb garanties d'èxit. Així que t'animem a comprovar com podem gaudir de la decisió de preservar la Terra.

Abans de l'eixida, però, sí que t'hem d'avisar que aquesta senda verda comporta una dificultat, la qual només ha de veure's com un desafiament: les accions i les mesures que eviten danys al medi ambient xoquen, molt sovint, amb les tendències de moda i amb els valors de prestigi social de la nostra societat. Perquè la idea clau que inspira aquest recorregut és la reducció del consum de qualsevol recurs natural (sòl, aigua, energia...) o de productes innecessaris. El concepte de l'estalvi (d'aigua, de llum, de combustibles, d'objectes superficials, etc.) pot no ser massa popular —encara—, però resulta fonamental per no continuar exprimint la natura a través de l'aprofitament de les seues matèries i de la biodiversitat, alhora que es genera tot tipus de pol·lució i de deixalles.

Per aquesta raó, has de ser conscient que tu tens el comandament de la Terra. Quan trobes que és ingent i altament complicada, només has de reduir-ne les dimensions. Imagina que el planeta es fa tan menut com una de les plantes que creixen a un cossioll de ta casa. El seu funcionament i les seues necessitats podrien ser molt similars. T'atreviries a arrancar-li totes les arrels o tallar-li totes les tiges? A regar-la amb lleixiu o tancar-la en un lloc ple de fums tòxics? I a omplir el test de residus no orgànics? En eixe ésser vegetal seràs capaç d'observar que els recursos de la Terra són limitats i que les accions abusives posen fi a la vida de la planta i a tota la biodiversitat que en depén, mentre que també deixa de generar beneficis ambientals al seu voltant. Encara que parega un exemple desorbitat, no ho és tant; a gran escala, el nostre planeta pateix la deforestació, la contaminació de sòls i d'aqüífers i l'escalfament global afavorit per l'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

Si prems el botó verd, apostes per l'estalvi, per l'ús eficient dels recursos i per la minimització de la producció de residus, els quals sempre s'hauran de tractar de manera adient. Aquesta programació, basada en la senzillesa, t'aportarà una forma de

vida respectuosa amb el medi ambient, alhora que més conscient, més crítica i més saludable. Ja que com menys herència en deixalles i en contaminació deixes a les generacions futures, les sensacions que obtindràs seran molt més positives. Però és cert que la sobrietat, la solidaritat i el fet de compartir no ens vénen gens de gust perquè sovint són conceptes incompatibles amb el nostre model actual de benestar, o de suposat benestar... Perquè, qui renuncia a tenir una moto o un cotxe privat? A engegar l'aire condicionat? A comprar i a distraure's en un centre comercial? O a comprar llaunes de begudes?

Efectivament, la cura de l'entorn (natural o urbà) requereix voluntat i responsabilitat i, tal vegada, paciència, perquè el moviment per canviar les bases que sustenten el sistema de la nostra economia és lent, tot i que constant. En definitiva, doncs, imparable. A la llarga, a més, esdevindrà gratificant, sobretot quan les accions individuals conflueixen en complicitats col·lectives, com ja està succeint amb problemàtiques com ara el canvi climàtic o la urbanització massiva del nostre territori. Perquè aquesta preocupació pel medi ja va nàixer a mitjan segle xx, quan les organitzacions internacionals

van començar a mostrar la seua inquietud pel medi ambient, encara que no és fins a la dècada dels vuitanta quan aquest vessant pren una major força social, política i econòmica. L'Organització de les Nacions Unides (ONU) va organitzar el 1949 la primera Conferència Científica sobre Conservació i Utilització dels Recursos, en la qual es va plantejar a escala internacional la transcendència dels problemes ambientals lligats a la definició de les polítiques demogràfiques. El Club de Roma també va llançar l'alerta davant dels seus neguits sobre els límits del creixement econòmic en un informe del 1972. Aquest grup, compost per un grup de científics i d'industrials, es van comprometre amb la tasca de convèncer els governs, els empresaris i els sindicats de tot el món a fi que s'enfrontaren als fets evidents de la crisi ambiental. I ja el 1983, l'ONU va crear la Comissió Mundial sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament amb la missió de formular una agenda global per al canvi cap a un model de creixement que no comprometera l'equilibri de l'entorn i els recursos de les generacions pròximes.

Comences el viatge amb una motxilla carregada d'optimisme, de compromís i de ganes de parti-

cipar per aconseguir un planeta millor. El futur pertany als valents que planten cara a les tendències establertes en benefici del bé comú, dels recursos públics, en definitiva, del medi ambient i de l'única Terra que tenim. La quantitat d'accions que tens a l'abast per cuidar del teu entorn, el de tots, és infinita i diversa. En les teues mans queda el món on vols viure...